

קבצי הערות התמימים ואנ"ש בלקו"ש חלק ט"ו שיחה ב' לפרשת ויגש

קובץ הערות התמימים ואנ"ש לוד גליון ז (תשל"ז)

ז. בלקו"ש פ' ויגש תשל"ז סוף סעי' א' מבואר שלא יתכן שרש"י יפרש בפסוק א' בסתירה לפירושו על פסוק אחר וז"ל "מקען אויף דעם ניט ענטפערן אז אין יעדן פאל באזונדער איז רש"י מפרש לויט ווי עס איז מוכרח אין פש"מ על אתר... ווארום ווי גירעט כמה פעמים (און ס' איז א דבר המובן מאליו אז עס) קען ניט זיין אז דער פירוש ע"פ פש"מ אין איין ארט זאל זיין בסתירה צום פי' ע"פ פש"מ אין א' צווייטן ארט" ובהערה 15 "ראה ספר מעשי ה'... ובאמת לא יקבל דעת המשכיל שרש"י ז"ל שכל מגמתו היא לפרש את התורה ולהראות את יפי' היות כל דברי' נכונים למבין... שיפרש את התורה במקום אחד כפי אגדה אחת ובמקום אחר יפרש כפי אגדה סותרת הראשונה שבאופן זה יהי' הכתובים חלוקים ובמקום שרש"י ז"ל אמר להועילנו בישוב הכתובים אדרכה יחליט היותם חלוקים זה על זה וזה רחוק מן השכל ואין דעת המשכיל סובלתו" עכ"ל.

ולפי"ז לכאורה קשה עמ"ש בלקו"ש פר' האזינו תשל"ז סעיף ו' דמבאר שם את הרש"י על הפסוק "וידבר ה' אל משה בעצם היום הזה" דרש"י כותב "בג" מקומות נאמר בעצם היום הזה, נאמר בנח בעצם היום הזה בא נח במראית אורו של יום לפי שהיו בני דורו אומרים בכך וכך אם אנו מרגישים בו אין אנו מניחים אותו ליכנס לתיבה. ולא עוד

אלא אנו נוטלין כשילין וקרדומות ומבקעין את התיבה אמר הקב"ה
הריני מכניסו בחצי היום וכל מי שיש בידו למחות יבא וימחה וכו'...
ומבאר שם בס' ו' שמה שרש"י כותב כשילין כי לא רצו להרג את נח
(כי אז הי' הקב"ה מביא בין כך המכול) אלא כשילין שנח לא יפריע להם
להבקיע התיבה ואז הקב"ה לא יביא המכול כי הקב"ה רוצה להציל נח
עי"ש, ובהערה 2 כתוב וז"ל "שהיו בני דורו אומרים אילו אנו רואים
אותו נכנס לתיבה אנו שוכרים אותה והורגין אותו כו' - הרי שם כותב
רש"י "ואנו רואים אותו נכנס" ועוד שינויים והנקודה "כעצם" דפרשתנו
מאכט גלאטער לומר שגם דור המכול האמינו במידה גדולה בכח ה'
כמה שנאמר "כעצם" גו' (ולכן כשיכנס לתיבה - אז פארפאלן כו')
משא"כ קודם שלומדים פרשתנו כו' בפשטות הכתובים ה"ה "רק רע וגו'
וכופרים במכול כו' "עכ"ל.

ומוכן מהערה זו שבכל מקום רש"י כותב לפי פש"מ דפסוק זה
כל מקום לפי משמעותו של הפסוק ההוא והמשמעות דפ' נח הוא שכפרו
במכול ורצו להרוג את נח, והמשמעות דפרשתנו (האזינו) שכן האמינו
ולא רצו להרוג אותו רק לקחו כשילין וקרדומות שלא יפריע להם
לשבור התיבה.

ולכאורה זה בסתירה למה שמביא בפ' ויגש הנ"ל שלא יתכן
שיפרש במקום אחד בסתירה למה שמפרש במקום אחר.

הח' יצחק ליפשי
ישיבת תורת"ל לוד.

קובץ הנ"ל גליון ח

י. בגליון ז' הע' ז' שאל הת. י.ל., דבשיחת האזינו ש.ז. מבאר אד"ש את רש"י ד"ה וידבר... בעצם היום הזה (לך כא) ומבאר אד"ש (בס"ו) שאנשי דור המבול לא התכוונו להרוג את נח ואדרבה, מתוך שהאמינו כי רוצה ה' להביא מבול, לכך סברו לעכב את המבול ע"י שיהרסו את התיבה ולא יהרגו את נוח (רק ימנעו מלהיכנס בכשולוין שבידיהם) - היות שה' רוצה להחיות את נח - לכך לא יביא מבול, ובהערה 21 מביא הרש"י... שבפ" נח (ז, יג) שכתב וז"ל "שהיו בני דורו אומרים אילו אנו רואים אותו נכנס לתיבה אנו שוברים אותה והורגים אותו" ומבאר בהערה בעצם דפרשתנו משמע דדור המבול האמינו בכח ה' להביא המבול ולכך כשיכנס לתיבה איז פאר פאלך משא"כ קודם שלומדים פרשתנו בפשטות הכתובים ה"ה "רק רע גו" וכופרים במבול.

והקשה הנ"ל שמבין מהערה זו שבכל מקום רש"י כותב לפי פש"מ דפסוק זה והמשמעות דפ" נח שכפרו במבול ורצו להרוג את נח ומשמעות דפרשת (האזינו) שכם האמינו ולא רצו להרוג אותו רק רצו לשבור התיבה, ולכאן זה בסתירה למ"ש בלקו"ש פ' ויגש תשל"ז שלא יתכן שרש"י יפרש בפסוק א' בסתירה לפי על פסוק אחר עכת"ד.

וי"ל שסתירה מפורשת אין כאן, כי ברש"י בפ" נח לא כתוב מפורש שלא האמינו בכח ה' (אלא שזה מובן מרש"י שם) ובנוגע לזה שכתוב שם "אנו הורגים אותו" הרי מדובר כשאנו רואין אותו נכנס.

משא"כ בהאזינו שרש"י כתוב כשיליך כי שם מדובר שטרם נכנס, ז.א. שהפסוק יכולים לפרש בין בנוגע לטרם נכנס ובין לאחר שנכנס אלא דפצד משמעות הפסוקים דנח נראה יותר שמדובר אחרי שנכנס ופה טרם שנכנס אבל הפירוש עצמו לא סותר להשני. והגם שהסבר בזה כן סותר את האמינו שיבוא מבול או לא, אבל בנוגע לפירוש המילה אין שום סתירה.

הת' משה זאב פיזם

ישיבת תומ"ל לוד

קובץ הערות התמימים ואנ"ש כפר חב"ד גליון כד (תשל"ז)

י"ז. בליקוט לפ' ויגש תשל"ז מביא עה"פ "ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים ויציגם לפני פרעה" ומפ' רש"י "מן הפחותים שבהם לגבורה" ומביא ע"ז ב' דעות: א. לשון הב"ר ... אותם שלא כפל משה שמוחם כשברכם אבל שמות הגבורים כפל. ב. מהגמ' בבליית שאותן שכפל משה שמוחם הם החלשים, ומביא ע"ז בהשיחה דבפ' וזאת הברכה מפרש"י בפשיטות דאותם שכפל שמוחם הם החלשים ובפ' מטות ודברים פרש"י בפשיטות דשבט גד היו גבורים - היפך ממ"ש בפ' וזאת הברכה דגד מהחלשים.

וכתב לתווך בין הפי' הב' ^{אוצר החכמה} דרש"י בפ' ויגש דגד מהחלשים לבין מ"ש בפ' מטות ודברים דגד הי' מהגבורים. דבפ' ויגש מדובר בגד עצמו והוא חלש הי' ובפ' מטות ודברים מדובר ביוצאי חלציו והם היו גבורים. אך זה רק מתרץ הסתירה דפי' הב' מפ' ויגש לפי' בפ' מטות ודברים אך עדיין בעינה הסתירה מפ' מטות ודברים שבני גד גבורים היו לפ' וזאת הברכה דפי' שבני גד חלשים היו דברכת משה קאי אבני גד ולא על גד עצמו.

ועוד אי נימא דחילוק איכא בין השבטים עצמם לבין יוצאי חלציהם א"כ היאך הוכיח ברש"י דבפ' ויגש על הגבורים והחלשים שבשבטים עצמם מברכת משה שמדובר שם ביוצאי חלציהם, וצ"ע.

הח' אברהם ברוך סטניסלבסקי
תוח"ל - כפ"ח

במה שהק' הנ"ל על הליקוט דויגש תשל"ז י"ל דמ"ש אד"ש דבפ' מטות ודברים מדובר ביוצאי חלציו דגד - שהיו גבורים משא"כ לפי פי' הב' דפר' ויגש מדובר בגד עצמו והוא חלש הי'. כוונתו לתרץ

שלא יוקשה מהכתובים דפר' מטות ודברים - ד"ואנחנו נחלץ חושים לפני בני ישראל" - שבני גד גבורים היו אהא דכתב רש"י בפירושו הב' דפר' ויגש. אך אי"ז בא לחרץ את הסתירה שבפירושי רש"י עצמו דע"ז מתרץ שם (בסע ב, ד, ו) דבפר' מטות ודברים משמע כפי' הא' דפר' ויגש אך אי"ז מוכרח דאפשר ליישב בפר' מטות ודברים כפי' הב' ואי"ז סתירה כיון דיש לחלק בין גד לבין יוצאי חלציו. וכן בפר' וזאת הברכה משמע כפי' הב' דפר' ויגש דאוחם שכפל הם החלשים אך אי"ז מוכרח דאפשר לומר איפכא דאוחם שכפל הם הגבורים. והשחא ליכא נמי סתירה בין פר' מטות ודברים לבין פר' וזאת הברכה דבכל מקום פירש רש"י כמשמעו במקומו הוא אך אי"ז שולל לגמרי את הפי' האחר השונה ממנו ובפרט דזה כתב רש"י בהסתמך אמ"ש לפני זה בפר' ויגש דיש מקום לב' הפירושים ההפכיים בפסוק אחד.

ועל קושייתו השני' י"ל דבוודאי גם לנוכח הסברא לחלק בין גד לבין יוצאי חלציו הרי בפשטות מסתבר דיוצאי חלציהם של השבטים דומים לאבותיהם בגבורתם ואתי שפיר הדמיון שהביא רש"י בפר' ויגש. ומ"ש בהשיחה דאפשר לחלק היינוך שלא תהא סתירה מפורשת מהכתובים דפר' מטות ודברים למ"ש רש"י בפירושו הב' דפר' ויגש. וקצת ראי' לזה - דאין זו סברא פשוטה כ"כ לחלק בין השבטים לבין יוצאי חלציהם - מהא דכתב בהע' 18 לתווך באופן אחר.

המערכת

קובץ הערות וביאורים אהלי תורה גליון קטו (תשמ"ב)

ב. בלקו"ש חט"ו שיחת ויגש (ב) מבאר הפרש"י עה"פ (כז, ב), ובס"ד (ע"פ 204) ז"ל: עס איז אבער אויך שווער לויטן צווייטן פירוש, אז בנימין איז גיווען צווישן די גיבורים, בעת אז בפשטות איז משמע אז ער איז געווען צווישן די חלשים: ער איז געווען דער אינגסטער, ווערט אנגערופן ילד זקונים קטן, יעקב אבינו האט ביי אים במיוחד מורא געהאט "פן יקראנו אסון" עכ"ל,

ובהערה 28 שם וז"ל: מקץ מב, ד (שם, לח). ואף שפרש"י "שהשטן מקטרג בשעת הסכנה", הרי "שלח יעקב את אחיו" וחשש כן רק בבנימין. ולהעיר מתרגום יב"ע מקץ שם "בוא טליא", רמב"ן פרשתנו (מד, כט). עכ"ל.

ויל"ע איך זה מתאים עם המבואר בלקו"ש ח"ה שיחת מקץ (ג) בארוכה, שהטעם שיעקב חשש "פן יקראנו אסון" רק בבנימין ולא בנוגע לשאר אחיו, (עפ"י פש"מ) אינו משום שבנימין הי' הקטן (כי תירוץ זה אינו מובן כי הרי בנימין הי' אז כבר כ"בן שלשים" - ראה שם הערה 5) אלא רק מפני (כהדגשת הפסוק) שהי' "אחי יוסף", כי לפי דעתו של יעקב הי' האסון שקרה עם יוסף ("חי' רעה אכלתהו") קשור עם זה שהי' בדרך, וגם פטירתה של אמו רחל הי' בדרך, וא"כ "דרך" הי' סיבה לשני אסונים באותה המשפחה, וע"כ חשש רק בנוגע לבנימין, עיי"ש בס"ד בארוכה, וצ"ע.

ישראל שמעון קלמנסון

- ישיבה גדולה ניו הייווען -